

УДК 044.413:821.161.2

Шаров Сергій Володимирович, Васякіна Стефанія Олександрівна
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(Мелітополь)

КОМП'ЮТЕРНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. Одним із важливих елементів інформаційних технологій з точки зору процесу навчання є електронні засоби навчального призначення. Акцентується увага на електронному засобі навчального призначення, що використовується в освітньому процесі вищої школи студентами-філологами при вивченні історії української літератури.

Ключові слова: електронний підручник, електронні засоби навчального призначення, студенти-філологи, українська література.

Summary. One of the important elements of information technology in terms of learning process is the electronic teaching aids. The emphasis is on electronic teaching aids, which are used in the educational process of higher education by students-philologists in the study of the history of Ukrainian literature.

Key words: Electronic textbook, e-learning facilities, students-philologists, ukrainian literature.

Постановка проблеми. Глобальні інформаційні процеси, які відбуваються в усьому світі, актуалізують потребу суспільства у подальшій інформатизації освіти. Виконання цього завдання передбачає активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес та розробку методики їх використання. Одним із важливих елементів інформаційних технологій навчання є електронні засоби навчального призначення, які дозволяють підвищити якість викладання навчальних дисциплін за рахунок різноманітних способів подання інформації.

Аналіз актуальних досліджень. Враховуючи об'єктивну необхідність розробки теоретико-практичних аспектів використання інформаційних технологій у навчальному процесі, науковці приділяють цим питанням належну увагу Ю. Машбиць, О. Майборода, О. Співаковський та інші вчені займаються питаннями впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес. Дослідження М. Жалдака, В. Кухаренко, А. Гужія присвячені розробці та застосуванню засобів навчання на основі комп'ютерних технологій. У той же час, актуальною є розробка електронних засобів навчального призначення з конкретних дисциплін філологічного напрямку.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні дуже популярне використання комп'ютерів та мобільних пристроїв як серед молоді, так і серед людей старшого віку. Як наслідок, сьогодні з'явилося багато програмних засобів, призначених для мобільних пристроїв та персональних комп'ютерів. Не оминули ці процеси і навчально-виховний процес вищої школи.

Як зазначає Г. Кільова, впровадження сучасних технологій навчання повинно сприяти ефективному опануванню навчального матеріалу та розвитку

навичок застосувати набуте у подальшій професійній діяльності. При цьому необхідно відповідально ставитися до вибору конкретних технологій та засобів навчання, враховуючи психологічні, матеріальні та специфічні чинники [2, с. 44]. Водночас, інформаційні технології містять значну кількість засобів, які дозволяють підвищити якість навчально-виховного процесу.

Як зазначає В. Лапінський, ефективність застосування ІКТ у вищій освіті певним чином залежить від наявності відповідного обладнання (комп'ютерів, принтерів, локальної мережі тощо), якісного програмного забезпечення навчального призначення та його методично-спланованого використання. Тільки у цьому разі зазначені технології дозволяють підвищити та вдосконалити навчальний процес вищої та середньої школи [3, с. 489].

Потужним дидактичним засобом, за допомогою якого можна реалізувати більшість навчальних завдань, є електронний засіб навчального призначення (ЕЗНП). Це такий засіб навчання, що зберігається на цифрових або аналогових носіях і відтворює інформацію навчального спрямування на електронному обладнанні. До ЕЗНП відносяться електронні журнали, програмно-педагогічні засоби, тренажери, віртуальні лабораторні роботи, електронні бібліотеки, освітні портали, інформаційні ресурси для дистанційного навчання, електронні навчальні видання тощо [5, с. 12].

Слід зазначити, що сьогодні існує величезна кількість різноманітних програмних продуктів навчального призначення, які застосовуються для забезпечення навчального процесу. Однак, незважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій та інструментальних середовищ, якість та ефективність багатьох комп'ютерних програм залишається на низькому рівні.

Ми згодні із Л. Гладковою, яка зазначає, що у розвитку певних інформаційних освітніх технологій вища школа повинна мати провідну роль. Серед першочергових завдань вищих навчальних закладів дослідниця виділяє розвиток дистанційного навчання, використання електронних бібліотек, створення та застосування прикладних електронних програм та середовищ під час вивчення дисциплін [1]. До того ж, над розробкою програмного педагогічного засобу повинен працювати колектив авторів, який складається із програміста, викладача та дизайнера.

Електронний засіб навчального призначення повинен відповідати певним вимогам: педагогічним (реалізація принципів дидактики та методики, педагогічна доцільність використання та ефективність застосування); технічним (стійкість до помилкових або некоректних дій, ефективне використання технічних ресурсів, відповідність функціонування програмного засобу методичним рекомендаціям, захист від несанкціонованих дій користувача); ергономічним (забезпечення вимог щодо ефективності зчитування інформації та її розташування на екрані); естетичним (відповідність естетичного оформлення та кольорової гами, виразність та впорядкування графічних елементів програмного засобу); вимогам до документації (наявність технічного завдання та методичних рекомендацій з використання електронного засобу навчального призначення) [4, с. 34].

Цікавим та корисним може бути електронний засіб навчального призначення, який називається «Тарасовими стежками», що використовується під час вивчення дисципліни «Історія української літератури» студентами-філологами. Перше, що звертає увагу при завантаженні програми – портрет

Тараса Григоровича Шевченка та звучання спокійної мелодії, яку легко можна вимкнути, натиснувши у правому нижньому кутку відповідну піктограму. Тут можна побачити меню програми, натиснувши на яке, потрапити у відповідний розділ. Меню програмного продукту складається з таких пунктів: «Біографія», «Поезія», «Проза», «Епістолярій», «Відео», «Малярство», «Вихід».

Усі розділи складаються з переліку творів, розташованих з лівої сторони та автоматичного пошукового поля знизу. Натиснувши відповідний твір, користувач відразу ж може прочитати його, що дуже зручно та й економно в часі. З таким електронним засобом не треба шукати книжки, потім назву у змісті й потрібну сторінку, що дуже зберігає час. Також можна прослухати твори Шевченка та подивитися відео, що дуже зручно під час виконання завдань, поданих для самостійного опрацювання. Така форма ознайомлення з інформацією є дуже цікаво та вдалою не тільки для студентів, а й для викладачів. Можна почитати, подивитися та послухати, що добре розвиває зорову та слухову пам'ять.

Слід акцентувати увагу а тому, що цей засіб електронного призначення можна використовувати не лише на диску, а й на флешці. Оскільки це комп'ютерна програма, то вона працює тільки на персональному комп'ютері. Детально ознайомитись із особливостями електронного підручника та методикою його використання можна в навчально-методичному посібнику «Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної діяльності студентів-філологів» [6].

У Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького існує Регіональний центр з розробки, впровадження та апробації електронних підручників та Освітньо-інформаційний центр «Інноваційні обрії української словесності» (URL: <http://ukrlit.kl.com.ua>), на базі яких створюються якісні електронні засоби навчального призначення з різних дисциплін. Ми вважаємо, що ЕЗНП, зокрема електронні підручники при викладанні філологічних дисциплін дозволять, створити сприятливі умови для навчання студентів. Їх можна використовувати як допоміжний засіб в аудиторії та як основний під час самостійної роботи студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гладкова Л.А. Використання сучасних інформаційних технологій навчання у ВНЗ III–IV рівня акредитації: [Електронний ресурс] / Л.А. Гладкова, М.А. Наумова // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №3 (17). – Режим доступу <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.
2. Кільова Г.О. Використання новітніх технологій у системі навчання та виховання студентської молоді / Г.О. Кільова // Освіта Донбасу. – № 6 (149), 2011. – С. 43–48.
3. Лапінський В. Електронні засоби навчального призначення – світовий досвід й українська освіта / В. Лапінський // Вища освіта України. – №3, 2011. – С. 487 – 495.
4. Морев И. Образовательные информационные технологии: учеб. пособ. / И. Морев. – Владивосток: Изд-во Дальневосточного ун-та, 2004. – 162 с.
5. Положення про підготовку навчальних видань та електронних засобів навчального призначення [Текст] / [уклад. В. Т. Горбенко, Г. І. Лоза, І. О. Мікульонюк]. – К.: НТУУ «КПІ», 2008. – 48 с.

6. Шаров С.В. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів: навч.-метод. посіб. – [2-ге видання доп. і перероб.] / С.В. Шаров, Т.М. Шарова / [передмова проф. І.Л. Михайлина]. – Харків: Федорко, 2014. – 200 с.